

Posudek na diplomovou práci Olgy Fraitové

Diplomová práce má zajímavé téma: Metafora a metonymie v "hudebních" pasážích vybraných textů Josefa Škvoreckého. Tedy téma pro autora klíčové a dosud vlastně nezpracované. Autorka k tomu shromáždila množství materiálu, ale zdá se mi, jako by zůstala v polovině cesty.

Členění práce je logické. Vzhledem k tématu připomíná Olga Fraitová nejprve životopisná fakta. I v tomto stručném přehledu by si zasloužil zmínku rozsáhlý svazek Jazz 1958, který už byl v nákladu 15 000 exemplářů vytištěn, ale zničen. Nevím, zda lze recepci Zbabělců 1958 nazvat "bouřlivými polemikami" (polemizovat s těmi, kdo dílo odsuzovali, možné nebylo) a zda lze Irenu pojmenovat mluvou dekadentů jako "femme fatale" (sám bych ji nazval erotickým idolem nebo podobně).

Následuje kapitola, která se zabývá jazzovými reáliemi Škvoreckého textů a jazzovou inspirací české literatury. I zde lze vznést připomínky. Je možné ztotožnit prototyp literárního díla s fikční postavou, jak to autorka činí na s. 22 nahoře? Na téže stránce se píše, že jazz v 60. letech přestal být pro oficiální ideologii nebezpečný. Ale neproměnila se i tato ideologie sama ve srovnání s 50. lety? Konrádova Dinah je próza, ne poezie.

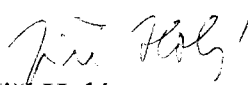
Jestliže uvedené kapitoly byly pochopitelným úvodem do problematiky, následují další dvě kapitoly (s. 27-45), které téma uvádějí z druhé strany, Hudba a literatura, Vztahy hudby a jazyka. Mnoho místa je podle mého názoru věnováno obecné problematice (přispěl k ní ostatně i Jaroslav Tax studií Problém "muzikalizace" české prózy a studii o hudebnosti u Pujmanové) a dost málo vlastním Škvoreckého textům. Přitom právě tyto konkrétní pasáže jsou myslím zajímavější.

Něco podobného platí o úvahách o metafoře a metonymii. Opět autorka začíná trochu zeširoka, když rekapituluje různá pojetí od Aristotela. Vlastní jádro práce obsahuje až 7. kapitola, bohužel i zde se zbytečně varii sdělení typu "Hudební inspirace v próze a poezii se projevuje různým způsobem a dá se zkoumat z mnoha hledisek." Nebo: "Jazzová tematika prolíná téměř celým Škvoreckého dílem." Takže k vlastní analytické části se dostáváme až na s. 60. Je zpracována pečlivě a systematicky a závěry, jen lakonické, přesvědčují o tom, že autorka má ke Škvoreckému a jeho jazzové inspiraci co říct. Např.: "Celkově se ukazuje, že metaforika Bassaxofonu je rozvitější a komplikovanější než v ukázkách z předchozích próz. Je to dáno celkovým laděním novely, kterou, asi nejznepokojivěji ze Škvoreckého próz, prolínají válečné motivy, jež se často objevují v podtextu a jsou součástí rozvitých metafor." (s. 78)

Proto mám dojem, že autorka nevyužila plně svých možností a dovedností. Snad je to také tím, že došlo k posunu vůči původnímu zadání (Jazzový svět v textech Josefa Škvoreckého a Borise Viana). Ten je samozřejmě možný, ale měl by se asi zdůvodnit.

Práci doporučuji k obhajobě. Navrhuju známku "chvalitebně".

29. 8. 2010

Jiří Holý